

Зміст програми

РОЗДІЛ І. Вступ

Тема 1.1. Вступне заняття Зміст і завдання роботи гуртку (2 год)

Перегляд оглядової презентації «Ми – козацького роду».

Тема 1.2. Техніка безпеки (2 год)

- 1.Правилами безпеки життєдіяльності під час проведення занять та екскурсій, та під час сирен.
- 2.Правила дорожнього руху під час виходу за межі учбового закладу.

Тема 1.3. Мій рідний край (3 год)

1. Знайомство з рідним селом, містом.
 - 2.Оглядове вивчення історії свого населеного пункту: від часу заснування до сьогодення.
 - 3.Видатні особистості рідного краю (політичні та військові діячі; діячі науки, культури, освіти; підприємці та інші), їх місце та роль у розвитку рідного краю, всієї України, внесок у світову спадщину людства.

Практичні заняття. (3 год)

Екскурсії рідним селом, містом: - визначення вулиць, які змінили свої назви останнім часом; - відвідування об'єктів, що пов'язані з перебуванням видатних особистостей.

РОЗДІЛ ІІ.

Історія та традиції українського козацтва

Тема 2.1. Духовні цінності козаків та освіта доби козацтва (4 год)

1. Культ Батька і Матері, Бабусі і Дідуся, Роду і Народу.
- 2.Батько – захисник сім'ї, роду, творець історії, державності, високий і незаперечний взірець стійкості, мужності і відваги.

3.Любов і повага до матері, як берегині роду свого. Образ жінки-козачки, що зберігала свою сім'ю, свій рід у часи лихоліття, коли чоловік ішов на Січ, на війну. Свій родовід, його таланти, звичаї.

4. Побратимство – присяга на братерську вірність і відданість, піклування та жертвність один заради одного на все життя

Практичні заняття (3 год)

1. Проведення родинних свят: «З бабусиної скрині»,

2.«Роде наш красний, роде наш прекрасний» .

Тема 2.2. Засади козацької самоорганізації та дитяче самоврядування (3год)

1Кіш – уряд Запорозької Січі старшина козацька: кошовий отаман, військовий писар і військовий суддя, що вибиралися на загальній військовій раді в Січі.

2 Рада козацька – загальне зібрання козаків, форма самоврядування демократичного козацького ладу.

3 « Джура» - самоврядування козацьких дітей.

Практичні заняття (3год)

Створення рою. Вибір ройового. Розподіл доручень. Сюжетно-рольова гра “До булави – треба й голови»

Тема 2.3. Військова організація козаків (3 год)

1.Роди військ українського козацтва: піхота, кіннота, армата (артилерія) і флот. Допоміжні війська козацьких збройних сил: прообрази інженерних і саперних військ

2.Склад артилерії козацької: «фальконети» (дрібнокаліберні гармати), «армати» (великі гармати), «можжири» (мортири). Гармати мідні, чавунні, залізні, нарізні. Генеральна гармата.

3. Форпостна служба українського козацтва

Практичні заняття (3 год)

Виготовлення макету (ліплення) укріплень козацької фортеці.

Тема 2.4. Військово-спортивне мистецтво козаків (4 год)

1. Гопак – цілісна система прийомів двоюбою, що застосовувалася у військовому мистецтві запорізького козацтва.
2. Прийоми «повзунці», «голубці», «тинки», «пістоль», «розніжка», «шулик». 3-4. Запорізький бойовий гопак як засіб фізичної і технічної підготовки козаків до рукопашного поєдинку

Практичні заняття (2 год)

1. Перегляд відеосюжетів про Чемпіонат України з бойового гопака.

Тема 2.5. Видатні козацькі постаті та гетьманські столиці (4 год)

1. Легенди та давні перекази про козаків.
2. Превеликий характерник Іван Сірко. Сила Сіркової руки.
3. Подвиги і характерство Семена Палія.
4. Кошовий Грицько Сагайдак.

Практичні заняття (2 год)

Коментоване читання та обговорення окремих глав книги Чабаненка В.А. «Савур-могила»

Тема 2.6. Козацький побут (3 год)

1. Житло. Бурдюг – примітивне козацьке помешкання землянкового типу. Курені – великі і просторі будинки запорожців, зроблені з дубового, липового або осокорового дерева.
2. Облаштування козацької світлиці.
3. Одяг. Характерні елементи козацького вбрання: сорочка, шаровари, жупан, пояс, кунтуш, свита, кожух, кирея, головний убір, прикраси (сережка в одному вусі, персні-печатки, натільні хрести, зброя), взуття. Козацькі зачіски.

Практичні заняття (4 год)

- 1.Конструювання (або ліплення з пластиліну) козацького помешкання.
- 2.Виконання колективної проектної роботи-розмальовки «Козацьке вбрання»
3. Виготовлення ляльки-мотанки «Козаки»

Тема 2.7. Мистецькі традиції козаків (4 год)

- 1.Думи і пісні козацькі – відображення героїчного і трагічного в житті козацтва. Особливості способу виконання та форми.
- 2.Поділ дум за історичною та соціальною тематикою.
- 3.Дума про Марусю Богуславку. Музичний супровід виконання дум та пісень. Бандура. Кобзарство.

Практичні заняття (2год)

Прослуховування, розучування та виконання пісень і дум «Чи не той-то Хміль», «Гей, не дивуйте, добрії люди», «Ой, Морозе, Морозенку, ти славний козаче», «Іван Богун», «Перемога під Корсунем».

Розділ 3. Фізична та туристсько-спортивна підготовка (12 год)

2.8 Фізична підготовка (5год.)

Теоретична частина.

1. Фізичні вправи – обов'язкова частина побуту козаків.
2. Фізичні вправи та їх вплив на фізичний розвиток (формування правильної постави).
3. Основні фізичні якості: сила, швидкість, витривалість, гнучкість.
4. Загартування як засіб зміцнення здоров'я.
5. Правила рухливих козацьких ігор та безпека.

2.2. Правила санітарії та гігієни (4 год.) Теоретична частина.

1. Загальні гігієнічні вимоги: умивання, купання, загартування, підтримання чистоти тіла.
2. Заходи для попередження намулювання при ходьбі.
3. Вимоги до одягу та взуття, особистого туристського спорядження.
4. Прийоми самоконтролю фізичного стану.

Практична частина.(3 год)

1. Відпрацювання прийомів самоконтролю фізичного стану.
- 2.Козацькі змагання « Лава на Лаву»
3. Козацькі ігри.

**Розділ IV. Підсумки навчального року історико -краєзнавча
подорож , екскурсія «Козацькими стежками».(6 год)**